

USNESENÍ

Městský soud v Praze rozhodl předsedou senátu JUDr. Jaromírem Klepšem ve věci

žalobce: **M. H.**

proti

žalované: **Česká advokátní komora**
sídlem Národní 118/16, 110 00 Praha

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované č. j. 10.01-000616/24-0002 z 6. 1. 2025

o žalobcově žádosti o osvobození od soudních poplatků

takto:

Žádost o osvobození od soudních poplatků se **zamítá**.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou domáhá zrušení shora uvedeného rozhodnutí žalované. Zároveň požádal o osvobození od soudních poplatků.
2. Jelikož žalobce v žádosti nijak nepřiblížil své majetkové poměry, soud ho přípisem z 26. 3. 2025 vyzval, aby mu zaslal řádně vyplněné prohlášení o majetkových a osobních poměrech, zejména aby uvedl a doložil, jaký vlastní majetek a z jakých zdrojů hradí veškeré náklady osobní potřeby, a dále aby doložil své skutečné pravidelné výdaje, včetně nákladů na bydlení, stravu, ošacení apod. Soud vyložil, že shora uvedené lze doložit výpisy z bankovních účtů, kopiemi poštovních poukázek, rozhodnutími o přiznání sociálních dávek nebo jakýmkoli dalšími písemnostmi a že přehled příjmů a výdajů musí odrážet žalobcovu majetkovou situaci přinejmenším v posledních třech měsících. Současně soud poučil žalobce o tom, že na základě předložených dokladů musí být možné utvořit si podrobný a úplný obraz o jeho majetkové situaci, a o tom, že pokud výzvě ve stanovené lhůtě nevyhoví, žádost nebude úspěšná.
3. Ve vyplněném prohlášení žalobce uvedl, že mu svědčí vlastnické právo k 1/12 podílu rodinného domu k. ú. X (adresa X), 1/12 přilehlé zahrady a 1/24 přístupové cesty a vlastní podíl v bytovém družstvu, v jehož bytě bydlí. Žalobce pobírá příspěvek na bydlení 5 649 Kč a příspěvek na živobytí 4 860 Kč, s náklady na živobytí mu pomáhá formou „překlenovacích půjček“ paní I. H. Žalobce platí výživné na syna 2 000 Kč a nájemné 3 830 Kč. Uvedl, že dluží více než 500 000 Kč I. H., 20 000 Kč Okresnímu soudu M. a 4 000 Kč Okresnímu soudu P. na pořádkových pokutách a v souvislosti s jeho trestním řízením. Žalobce uvedl, že je v evidenci Úřadu práce, ale od 12. 8. 2024 je v pracovní neschopnosti. Žalobce na podporu svých tvrzení předložil potvrzení o dočasné pracovní neschopnosti, aktuální lékařskou zprávu, potvrzení o výši sociálních dávek, několik rozhodnutí o povolení splátek pořádkových pokut, výpisy z bankovního účtu za duben a květen 2025 a smlouvu o zápůjčce uzavřenou 31. 10. 2022 se svou matkou.

4. Dle § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, (dále jen „s. ř. s.“), *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti. Z institutu individuálního osvobození od soudních poplatků tedy vyplývá, že účastník může být zčásti, a zcela výjimečně plně, osvobozen od soudních poplatků při současném splnění tří předpokladů: a) požádá o osvobození od soudních poplatků, b) podaný návrh (na zahájení řízení) není zjevně neúspěšný, c) doloží nedostatek prostředků.*
5. Aby soud mohl žádost o osvobození od soudních poplatků vůbec posoudit, musí žadatel tvrdit a doložit, že jeho poměry neumožňují úhradu soudních poplatků. Pokud soud nemá celkový a dostatečně určitý obraz o poměrech žadatele, nemůže jeho žádosti vyhovět. Žadatelovy majetkové poměry přitom zahrnují nejen jeho příjmy, výdaje, majetek a aktuální disponibilní prostředky, ale též možnost si potřebné prostředky opatřit (srov. rozhodnutí NSS č. j. 5 As 33/2013-13 z 21. 6. 2013, č. j. 7 As 85/2017-15 z 10. 4. 2017, č. j. 7 As 371/2017-14 z 19. 12. 2017 nebo usnesení Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 311/16 z 3. 2. 2016). Také Nejvyšší soud setrvalé judikuje, že „[o]svobození od soudních poplatků odůvodňují poměry žadatele zpravidla tehdy, nemohl-li by platit náklady bez ohrožení výživy vlastní a výživy osob, k nimž má podle zákona vyživovací povinnost. I když je věcí osobního rozhodnutí každého, zda hodlá pracovat, nemůže být zohledněna nemajetnost jako důsledek skutečnosti, že nepracuje z vlastního rozhodnutí. Nebrání-li proto žadateli o osvobození od soudních poplatků v práci nebo v jiné výdělečné činnosti zdravotní důvody nebo to, že přes evidenci u příslušného úřadu práce práci nesehnal, nebo jiné objektivní okolnosti, nelze nemajetnost jako důsledek absence příjmů z pracovního nebo obdobného poměru uvádět jako důvod pro osvobození od povinnosti platit soudní poplatky. Celkové zhodnocení všech okolností, které vypovídají o poměrech účastníka, se pak musí promítnout do závěru, zda účastník (vedlejší účastník) je s ohledem na své poměry schopen zaplatit soudní poplatky a nést další výdaje spojené s řízením, včetně nákladů spojených s poskytnutím právní pomoci (se zastoupením)“ (usnesení sp. zn. 30 Cdo 1589/2014 z 25. 6. 2014, aprobované usnesením Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 3368/2015 z 16. 11. 2015. Povinnost své poměry řádně tvrdit a prokázat tíží žadatele [srov. usnesení NSS č. j. 7 Azs 343/2004-50, č. 537/2005 Sb. NSS, z 25. 1. 2005 a rozsudek NSS č. j. 1 As 39/2009-88, č. 1962/2010 Sb. NSS z 26. 8. 2009]).
6. Z vyplněného prohlášení a přiložených listin vyplývá, že žalobce spolu se svými příbuznými vlastní rodinný dům s přilehlou zahradou v M. (žalobcův podíl činí 1/12), a kromě toho je členem bytového družstva a s tímto členstvím je spojeno právo na užívání bytu taktéž v M. Žalobce tak zdaleka není nemajetný, ale tento majetek nemůže jednoduše použít k úhradě soudního poplatku. Žalobce doložil své pravidelné příjmy (příspěvky na bydlení a živobytí) v celkové výši 10 509 Kč. Jeho pravidelné výdaje tvoří náklady na bydlení ve výši 5 649 Kč (částka je podrobně rozepsána v oznámení Úřadu práce z 29. 11. 2024), výživné 2 000 Kč, splátky pořádkových pokut uložených Okresním soudem v M. ve výši 600 Kč, splátky nákladů řízení ve výši 100 Kč a blíže nespecifikované „MaSON – členské příspěvky“ ve výši 200 Kč. Po zaplacení těchto výdajů zůstává žalobci k dispozici 1 960 Kč měsíčně. Žalobce navzdory výzvě soudu nevyčísлил své pravidelné výdaje na stravu, ošacení atd., ale je zcela zjevné, že k uhrazení veškerých životních potřeb vyjma bydlení nemůže žalobci stačit

1 960 Kč měsíčně (reálně ještě méně, neboť ve výpisech z účtů se vyskytují i další náklady spojené s žalobcovými soudními řízeními v rádu stokorun). Stejně tak iluzorní je podle názoru soudu představa, že žalobce z této skrovné částky splácí dluh své matce I. H., jež mu půjčuje finanční prostředky, jak tvrdil žalobce v řízení 10 A 5/2025 a naznačuje i nyní. Aby tak žalobce mohl činit, musel by disponovat dalším příjmem, jež soudu nepřiznal. Ostatně žalobce sám uvedl, že tento dluh trvá již od roku 2012 a dosahuje více než 500 000 Kč.

7. Přes poučení o nutnosti doložení příjmů a výdajů za poslední tři měsíce žalobce předložil soudu výpis z bankovního účtu pouze za duben a květen 2025. Z řízení sp. zn. 10 A 29/2025 je navíc soudu známo, že žalobce získává prostředky na živobytí ještě od další osoby, K. K., avšak svůj vztah k ní ani důvod získání prostředků žalobce neosvětlil. V březnu 2025 se jednalo o částku 7 000 Kč a v popisu platby se uvádí „půjčka M. do 10.4.2025“. Ani u této půjčky však soudu není zřejmé, jak by ji žalobce mohl s ohledem na své uváděné příjmy v daném termínu splatit (dle výpisu z účtu za duben 2025 tak ostatně neučinil). S ohledem na popsane nejasnosti a mezery má soud za to, že žalobce nesplnil svou povinnost osvědčit soudu úplně, pravdivě a hodnověrně své majetkové poměry.
8. Soud seznal již v usneseních č. j. 10 A 5/2025-13 z 5. 2. 2025 a č. j. 10 A 29/2025-11 z 30. 4. 2025, jež jsou mu známa z úřední činnosti, že podle předložených bankovních výpisů financuje žalobce své osobní potřeby přinejmenším částečně z peněžních prostředků od I. H.: jsou označeny jako „půjčky“ na „bydlení“, „jídlo“, „autobusy“ či „rošt k matraci“ a od října do prosince 2024 šlo celkem o 10 300 Kč. Od té doby se v žalobcových majetkových poměrech patrně nic nezměnilo. Ke své výdělečné činnosti žalobce doložil, že od 1. 7. 2021 je v evidenci uchazečů o zaměstnání, ač je vysokoškolsky vzdělán, a od 12. 8. 2024 je v pracovní neschopnosti. Soud nepochybuje, že žalobce je aktuálně v pracovní neschopnosti, důvod dlouhodobé nezaměstnanosti mu znám není.
9. Žalobce má tedy přinejmenším po dobu několika let příjmy, které očividně nemohou pokrývat jeho každodenní životní potřeby, nevyvíjí žádnou výdělečnou činnost a prostředky na obživu získává přinejmenším částečně od své příbuzné, které již dluží více než 500 000 Kč, a patrně také od dalších osob. Žalobce je sice předlužen, ale samotná předlužení není důvodem pro osvobození od soudních poplatků. Soud si je vědom, že *„v případě sociálně slabších vrstev obyvatel není výjimkou, že životní náklady určité osoby přesahují její příjmy a tato osoba je tak nucena vzniklý deficit řešit buď odkládáním výdajů nesouvisejících bezprostředně s výživou, nebo žitím na dluh“* (rozsudek NSS č. j. 6 As 12/2013-15 z 26. 4. 2013), avšak při celkovém pohledu na žalobcovy majetkové poměry má za to, že o takový případ nejde. Vše shora uvedené nasvědčuje spíše tomu, že žalobce většinu svých závazků dlouhodobě nesplácí, nemá oficiální zdroj příjmů (vyjma sociálních dávek) a prostředky na živobytí v potřebné výši získává formou nevratných „půjček“ od svých příbuzných. Jestliže si za takové situace žalobce dokáže dlouhodobě opatřovat prostředky na obživu, pak soudu není zřejmé, proč si nemohl tímto způsobem obstarat také prostředky na zaplacení soudního poplatku za žalobu. Z výpisů z účtu je ostatně zřejmé, že žalobce soudní poplatek či jiné náklady řízení v jiných věcech hradil, i když ve snížené výši (v březnu 2025 šlo dle usnesení č. j. 10 A 29/2025-11 o 507 Kč na účet NSS, v dřívějších měsících dle usnesení č. j. 10 A 5/2025-13 o opakované platby 300 Kč), ačkoli by na to podle svých vlastních tvrzení neměl mít žádné prostředky. Tyto okolnosti žalobce soudu nijak nevysvětlil. Soud zdůrazňuje, že soudní poplatek za žalobu v této věci činí pouhé 3 000 Kč, a nedosahuje tak ani 1 % aktuálně tvrzeného dluhu vůči žalobcově blízké příbuzné. Vznik jiných nákladů řízení v této věci očekávat nelze.

Kromě toho platí, že v případě úspěchu ve věci by byl zaplacený soudní poplatek žalobci v plném rozsahu nahrazen.

10. Soud shrnuje, že žalobce přes výzvu soudu nedoložil úplným a hodnověrným způsobem své majetkové poměry. Z jeho tvrzení a zaslaných dokladů se kromě toho jeví, že žalobce je s to si prostředky pro zaplacení soudního poplatku opatřit. Jeho žádost o osvobození od soudních poplatků tak nemohla být úspěšná.
11. Závěrem soud uvádí, že si je vědom, že některé jiné senáty žalobcově žádosti v plném rozsahu vyhověly, jiné jej osvobodily pouze částečně. Soud však není těmito rozhodnutím vázán a svůj odlišný postup odůvodnil. S posouzením žalobcových majetkových poměrů, jež bylo takřka totožné jako v nynější věci, naopak souhlasil NSS v rozsudku č. j. 10 As 52/2025-15 z 24. 4. 2025.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 6, Brno, a to v tolika vyhotoveních (podává-li se v listinné podobě), aby jedno zůstalo soudu a každý účastník dostal jeden stejnopis. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

Praha 9. června 2025

JUDr. Jaromír Klepš
předseda senátu